

99.99. Kardos

VILLON

A TI DRUZÍ

DIVADLO PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ
nositel vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“

Sezóna 1978—1979

G. GYÖRGY KARDOS

VILLON A TI DRUZÍ

Přeložila **Anna Rossová**

Režie **Josef Janík**

Výprava **Marta Roszkopfová**

Hudba **Victor Máté**

Texty písní s použitím překladů Villonových

básní od Otokara Fischera **Rudolf Pellar**

Hudební nastudování **Jan Tomšíček**

Pohybová spolupráce

zasloužilý umělec **Luboš Ogoun j. h.**

Představení řídí **Marta Bielecká**

Text sleduje **Jiřina Čížková**

Československá premiéra 22. prosince 1978

kteřou Villon napsal Léta Páně 1458 na námět,
jež u svého dvora v Blois určil vévoda
Orleánský.

*Já u pramene jsem a žízň hynu;
horký jak oheň, zuby drkotám;
dlím v cizotě, kde mám svou domovinu;
ač blízko krbu, zimnici přec mám;
 nahý jak červ, oděn jak prelát sám,
směji se v pláči, doufám v zoufání;
mně lékem je, co jiné poraní;
mně při zábavě oddech není přán;
já sílu mám a žádný prospěch z ní,
srdečně přijat, každým odmítán.*

*Jen to mi nesporné, co pino stínů;
kde světlý den, tam cestu sotva znám;
kde průzračnost, tam výkladem se minu;
svou znalost vděčím náhlým náhodám;
vše vyhráváje, čím dál smolněj hrám;
dím „dobrý večer“, jitro-li se skví;
když ležím naznak, strach mám z padání,
bohatství čekám, ničí nejsem pán;
mám vše, co chci — nic, na čem srdce lpí —
srdečně přijat, každým odmítán.*

*K věcem, jichž neznám, horoucně se vinu,
ženu se k cíli, jehož nežádám;
kdo ke mně vlídný, tomu dávám vinu;
kdo mluví pravdu, tcmu lhářů lám;
můj druh je ten, kdo vemluví mně klam
A „labuť černá je jak havran“ dí;
v tom spojence zřím, kdo mi ublíží;
mně jedno, jsem-li šalbě ve psí dán;
mám v mysli vše, jen ne to nejbližší,
srdečně přijat, každým odmítán.*

Francois Villon	Kostas Zerdalogu
Colin	Václav Kryške
Regnier	Vladimír Krátký
Catherine	Renáta Doleželová
Augustin de Louvois	Bohuslav Čvančara
Isabelle, jeho žena	Danuše Ondráčková j. h.
Páter Guillaume	Milan Koutný
Philippe Sermoise	Arnošt Borovec
Jean Cotart	Milan Sova
Vévoda Orleánský	Jiří Zach
Margot	Johana Tesařová
Mathilde	Radvana Havelková j. h.
Anette	Jana Postlerová
Jeaninne	Michaela Černá
Antoin	Jindřich Dvořák
Martha, Villonova matka	Štěpánka Ranošová, nositelka vyznamenání „Za vynikající práci“
Soudce	Václav Roštlapil
Výrostek	Michal Przebinda
Beauxieux	Jaroslav Fukala
Magdalene	Alena Tománková
Margerethe	Blanka Meierová
Louise	Věra Janků
Melisse	Ludmila Bednářová
Baron	Pavel Handl
Stráž	Ivan Misař
1. sekáč	Miloslav Čížek
2. sekáč	Jaroslav Těšitel
Host	Bedřich Výtisk
Kostlivec	Jana Lojkásková j. h.

G. GYÖRGY KARDOS.

Narodil se v Budapešti roku 1925. Publikovat začal poměrně pozdě, ve čtyřiceti letech. Ale hned první román, Sedm dní Avrama Bogatyra (vyšel dosud ve čtyřech vydáních), byl velice úspěšný. Jeho děj, stejně jako dvou dalších románů (Kam se poděli vojáci? a Konec příběhu), je umístěn na Blízký východ a odehrává se těsně po druhé světové válce, kdy bylo toto území pod britskou nadvládou. Podle autorova názoru nezáleží na tom, kam je děj umístěn. Nejdůležitější jsou osudy lidí. Proto je pochopitelné, že ho přitahoval osud velkého francouzského básníka Villona.

DEZSŐ MÉSZÖLY.

Spisovatel a překladatel narozený roku 1918. Výtečný znalec Villonova díla. Mnoho let pracoval jako dramaturg v různých budapeštských divadlech a v maďarské televizi. Jako překladatel se věnoval hlavně francouzským a anglickým klasikům. Za překlad Shakespeara Othella byl vyznamenán cenou Attily Józsefa.

O životě Francois Villona toho víme málo. A za to málo co známe, vděčíme především soudním spisům. Muž, který se tímto jménem v 15. století ve Francii popisoval, se po otci jmenoval buď des Loges (či Desloges) nebo Montcorbier. Narodil se v Paříži roku 1431. Tedy v roce, kdy v Rouenu byla upálena Jeanne d'Arc, Panna Orleánská jako kacířka. A kdy v Čechách u Domažlic byla husity rozprášena pátá křížová výprava, kterou do naší země vedl papežský legát Cesarini. Bouřlivá doba dohasínajícího středověku zrodila podivné lidi. Hledače víry i smyslné touhy, lidi plné ostrých rozporů.

Francois byl dítětem své doby. Otce nepoznal. Chudá matka ho v osmi letech dala do benediktinského kláštera. Zde se ho ujal mistr Gillaume z vesnice Villon. Staral se o něho s neobyčejnou láskou. Ve dvanácti letech byl Francois přijat na fakultu svobodných umění a z vděčnosti k mistru Villonovi přijal jeho jméno. V osmnácti získal bakalářskou hodnost na pařížské univerzitě a v jedenadvaceti se stal mistrem svobodných umění. O jeho mládí napsal Otokar Fischer, který v roce 1927 vydal český překlad nejzávažnější části Villonova díla toto: „Puzeň živým temperamentem, účastnil se radovánek, snad i výtržností univerzitní mládeže na levém břehu Seiny a nalezl v nich popud k svému (ztra-

cenému) románu „Pet-au-Deable“, pojednávajícím o pověstném kameni, jenž byl předmětem hádek mezi studenty a úřady. Pro svou rozmarnou letoru a naivní důvěřivost oblíbený host-žertovník při bezplatných obědech, stával se Villon hrdinou nočních toulek u nevěstek i „bezstarostných dětí“, ve společnosti pijanů a dobrodruhů, z nichž dva skončili na šibenici.“

Francois Villon se ovšem nestýkal jen se zpustlým šlechticem jako byl Regnier de Montigny, kterého pověstili roku 1457, tlustou Margot, Colinem de Cayeux a jinými výtečníky z hampeju u borové šišky. Býval též hostem pařížského místodržícího Roberta d'Estoutville, přítelem prokurátora církevního soudu Jeana Cotarta. A také žil na dvoře Karla Orleánského v Blois a u bourbonského vévody Jana II. v Moulins. To už ale bylo později, po onom osudném 5. červnu 1455, kdy v sebeobraně smrtelně poranil mnicha Philippa Sermoise. Tímto dnem začíná osmileté období v němž se Villon toulá po Francii a poznává nejen vévodské dvory, ale hlavně žalářní kobky. Tehdy se zřejmě stal členem tlupy, která nesla ono podivné jméno „les coquillards.“ Roku 1460 je z neznámých důvodů vězněn v žaláři vévody Orleánského. Roku 1461 opět ve vězení v Meun nad Loirou v žaláři biskupa Thibauta d'Auxigny. 20. října 1461 vjel nový král Ludvík XI. do města, vězňové dostali milost a Villon byl zachráněn. Vrací se do Paříže, ale už v listopadu 1462 je opět ve vězení obviněn z krádeže. Nebyla mu jasně prokázána, ale došlo k projednávání staré loupeže v Navarrské koleji, které se dopustil o vánocích 1456. A Francois Villon jako nenapravitelný lupič, výtržník a rváč je odsouzen k trestu smrti oběšením. Prosí o milost a trest je mu změněn na desetileté vyhnanství. V lednu 1463 opouští Paříž a o jeho dalším životě nemáme žádné spolehlivé zprávy. Nevíme kdy a kde zemřel.

Takový byl běh života geniálního básníka, jehož dílo je dodnes živé a udivuje svou bezprostřední krásou, hloubkou a bohatstvím citu. A právě toto dílo je nejdůležitějším faktem Villonova životopisu, který vyvažuje podivné životní osudy. Francois Villon byl především básník a jeho dílo, jeho verše jsou skutečností, která mu zaručuje nesmrtelnost. Není právě malé. Zachovalo se nám na 3000 veršů. Základními kameny jeho tvorby jsou básnické skladby Odkaz (Le Lais) a hlavně Závět (Le Testament). Dále šestnáct básní, většinou balad, které do Závěti pojety nebyly a sedm balad v žargonu.

Čtli bychom, aby naše představení o Villonovi a těch druhých přiblížilo divákům nejen mučivý osud tohoto posledního básníka středověku a prvního básníka renesanční Francie, ale aby jim pomohlo vnímat velikost jeho poezie.

Z. H.

34. SEZÓNA

PROGRAM DIVADLA PETRA BEZRUČE
UMĚLECKÝ ŘEDITEL LADISLAV KNIŽÁTKO

Program připravil dramaturg Zdeněk Hedbávný
Výtvarná spolupráce Marta Roszkopfová;
foto Vladimír Dvořák.

Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p.,
provoz 22, Hollarova 14, Ostrava 1

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje
Dilia Praha.

Cena 2,— Kčs